

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet- Ds2023:3

Svar från Beredskap Gavleborg samt Gävlebygdens Flygklubb gällande mer specifikt X-län(Gävle 23/5 2023)

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Vi uppskattar den utredning som för första gången på många år tagit ett helhetsgrepp på infrastrukturen för allt flyg i Sverige. Våra synpunkter är sammanfogade från professionella nominated postholders inom flygsystemet, dvs AM, quality managers, flygchefer, tekniska chefer, flygingenjörer, flygtrafikledare m fl.

Vi har tagit del av KSAK:s remissvar. Vi delar helt KSAK:s syn. Den nedtrappning av krisberedskap mm som pågått måste hejdas inte bara med vackra ord utan i verkligheten.

Trots att det finns lagstiftning som skyddar flygplatser så startar politiker försök att sälja ut hela flygplatser till hugade spekulanter såsom företag som vill komma åt plan mark som är lätt att bygga på, samt som har närhet till elförsörjningsnätet. I Gävle kommun så beslöt Gävle kommun under hösten 2016 att man skulle sälja ut hela Gävle flygplats till verksamhet som krävde hög elförsörjning. Man skrev intentionsavtal med en global aktör. Beslutet föregicks av en ytterst summarisk utredning där ett antal verksamheter tillfrågades. Bl a tillfrågade akutsjukvården på Gävle sjukhus (12 km från Flygplatsen), polismyndigheten, flyg- och sjöräddning, SAA m fl flygrelaterade organisationer. Försvarsmakten var inte ens tillfrågade. Samtliga instanser avrådde från att lägga ned instrumentflygplatsen.

Detta hindrade inte Gävle kommun att ta fram ett förslag till detaljplan. Denna detaljplan överklagades till MMD i Östersund av en advokatbyrå som representerade Gävlebygdens flygklubb samt Beredskap Gavleborg i form av en ledamot som var boende inom Gävle kommun.

För att kunna lägga ned en flygplats så måste ett antal åtgärder vidtas; en konsekvensanalys måste göras och man måste kunna visa på alternativ. Gävle kommun misslyckades på åtta till nio punkter att uppfylla kraven, varför MMD sa nej till ett godkännande av detaljplanen.

Nu har det gått två år sedan man fick nej, men man fortsätter med att försöka sälja ut eller arrendera ut marken. Flygplatsen finns idag med i en gällande översiktsplan och det enda beslut som är legalt är att flygplatsen är omvandlad till en "vackert väder flygplats", dvs en icke godkänd flygplats för instrumentflygning.

Vi i "beredskap gavleborg" har försökt uppvakta Region Gävleborg under två till tre års tid (2019-2021), för att tydliggöra effekterna på ambulanssjukvårdens helikoptrar/flygplan. Vi har mött ett totalt ointresse därför man har pratat ihop sig med den politiska majoriteten i Gävle kommun. Regionen blev dock varse att man hade behövt en flygplats nära sjukhuset under pandemin. Då uttalade sig företrädare för sjukvården att det hade varit bra med en

flygplats nära sjukhuset. I samband med valet i höstas så ändrades majoriteten i regionen. Från våra grupper ovan så började vi informera om flygplatsen och dess betydelse. Den nya majoriteten började lyssna men kunde inget göra förrän i januari i år. Från våra grupper har vi försett Regionstyrelsens ordförande med information kring dessa frågor.

Trafikverket hade uppdrag att särskilt utreda Gävleborgs län då det helt saknas en instrumentflygplats i länet. Tidigare yttranden från regionen hade ju pekat ut Söderhamns flygplats som en tänkt "beredskapsflygplats". Trv kontaktade Gävle kommun, Söderhamns kommun, Hudiksvalls kommun, Region Gävleborg samt landshövdingen i X-län. Vi har i ovanstående grupper redovisat att en skrivelse från regionen till Trafikverket var full av felaktigheter. Nuvarande ledning av regionen har förstått bristerna och regionen har tydligt ändrat uppfattning till att förorda Gävle flygplats som beredskapsflygplats. Vi i gruppen har också tagit del av Trv rapport kring utredning av beredskapsflygplats för X-län. Den rapporten är även den full av felaktigheter. Hur kan det bli så? Jo man har lyssnat på Gävle kommun som farit med osanningar. Vi har påtalat detta till Trv men fått till svar att det inte är en uppgift för Trv att kontrollera riktigheten i uppgifterna från kommunen. Dessutom finns andra fel i rapporten som inte emanerar från Gävle kommun.

Beträffande sanningshalten i påståenden från kommunen så har vi i grupperna lärt oss att det är en kultur i kommunen att ljuga sig igenom processerna. Vi skulle kunna skriva sida upp och sida ner kring detta men just nu så måste det ageras så att man räddar Gävle flygplats för att kunna återuppstå som instrumentflygplats och därmed kunna kvalificera sig som beredskapsflygplats. Varken Söderhamns flygplats eller Gävle flygplats är idag en instrumentflygplats eller en godkänd flygplats. Gävle flygplats ligger 12 km från sjukhuset och Söderhamnsflygplats ligger ca 80 km från sjukhuset. Till flygplatsen i Gävle finns det fyra alternativa vägar för markambulansen. Till Söderhamnsflygplats finns det två alternativa vägar där den snabbaste är en sträcka med höga olyckstal. 2-1 filer.

I all ambulanstransport där tiden har betydelse så ökar sannolikheten för komplikationer ju längre tiden går. Därför skall man hålla nere tiden.

MSB och departement har de senaste åren/t pekat på att man måste ta krisberedskap på allvar. Varken Gävle kommun eller Region Gävleborg har startat det arbetet. Spontant har regionen sagt att Gävle med dess hamn har oerhört stor betydelse för krisberedskapen, därför anser man att man måste förorda Gävle flygplats som "beredskapsflygplats". Men arbetet börjar nu. MSB har idag gett ut riktlinjer där man identifierat 17 olika scenarion. Innan regionen har jobbat sig igenom dessa bör man inte utpeka någon beredskapsflygplats alls.

Fram till november 2016 så var snittet på antal ambulansflygningar med flygplan 66st/år.

Idag sker flygambulanstransporterna från Arlanda, Bromma, Borlänge samt Sundsvall/Timrå. Regionen har nu erfarenhet av dessa flygplatser och har kunnat konstatera att i allmänhet så är det för långt (tidskrävande) till flygplatserna och för långsamt vid Arlanda. Flera regioner

har stått vid vägval vad gäller beredskapsflygplatser och sjukvården har t ex sagt nej till Eskilstuna flygplats såsom varande beredskapsflygplats till Västmanlandsregionen (ca 70km). Där Västerås sjukhus är det mest aktuella sjukhuset. (ca sex km till Hässlö flygplats).

Västmanlandsregionen har också tittat på ambulanshelikoptrarnas flygningar. Det har visat sig att man har kunnat flyga in under instrumentflygningsförhållanden till Hässlö flygplats och därefter ta beslut om att flyga vidare visuellt till sjukhusets heliport eller landa på Hässlö flygplats med helikoptern och ta patienten den sista biten med markambulans. Ett sådant förfarande är också möjligt vid Gävle flygplats tack vare närheten till flygplatsen. Det är däremot inte lämpligt att göra så vid Söderhamns flygplats pga det stora avståndet. För stor osäkerhet för helikoptern. Detta har man nu förstått i regionens styrelse. Vidare har man förstått att helikoptrarna inte flyger under isbildningsförhållanden vilket inte är ovanligt under stora delar av året.

Att inte ha en beredskapsflygplats i Gävle betyder att man fördröjer organutbyte med andra sjukhus och i flera fall omöjliggör det helt. DVS man saboterar hela systemet.

Det är inte nödvändigt att utnämna någon flygplats alls som beredskapsflygplats men man måste hejda Gävle kommuns planer genom att meddela att departementet avser utreda detta ytterligare dels med anledning av felaktiga uppgifter till Trv, dels med anledning av att den politiska processen måste få ha sin gång. Detta gäller såväl regionens övertagande av flygplatsen ur ekonomisk synpunkt, samt en mognad som måste till hos kommunen vad gäller samhällets övergripande prioriteringar. Vi som grupper kan bistå departement och andra i vad som behöver göras med Gävle flygplats. Exempelvis har kommunen efter MMD:s nej till detaljplanen, låtit Vattenfall projektera en kraftledning tvärs över landningsbanan. Här måste departementet på samma sätt omgående yttra sig, då koncessionsansökan redan är inne, till Energimarknadsinspektionen att det i dagsläget inte är lämpligt.

Vad gäller FM intressen så är det så att Gävle flygplats finns inte med i FM utpekade baser för det egna luftförsvaret men man säger också att man inte har påbörjat processen för att tillhandahålla baser till NATO-resurser. Det lokala försvaret Hemvärnsflyggruppen har en basering på Gävle flygplats.

Vi som med ideella krafter hållit igång Gävle flygplats har tappat allt förtroende för kommunledningen. Den agerar bara destruktivt. Vi känner inte att det är värt att jobba ideellt för infrastrukturen. Vi har totalt tröttnat på föregående och nuvarande majoritetsstyre i kommunen. Någon måste ta kommunen i örat. Finns inte den möjligheten så finns inte heller gnistan hos oss.

För Beredskap Gavleborg och Gävlebygdens Flygklubb.

Anders Hellström aktiv ledamot i beredskap gavleborg och adjungerad ledamot i GBFK.

Tfn 070-2846424.